

राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवही अद्ययावत
करण्याच्या तद्अनुषंगिक कार्यक्रमास
प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग

शासन निर्णय क्र.- एनपीआर-०५१६/प्र.क्र.३९९/विदेशी-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक- ०४ ऑगस्ट, २०१६.

वाचा:- १. संयुक्त महानिबंधक नागरिक नोंदणीकरण, महाराष्ट्र राज्य, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई यांचे
दि. ११/८/२०१६ चे परिपत्रक क्र.७

२. संयुक्त महानिबंधक, नागरिक नोंदणीकरण, महाराष्ट्र राज्य, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई यांचे
दि. ३/५/२०१६ चे पत्र.

प्रस्तावना :-

नागरिकत्व अधिनियम, १९५५ व नागरिकत्व (नागरिकांचे नोंदणीकरण आणि राष्ट्रीय ओळखपत्र) नियम, २००३ च्या नियम ३ मधील उपनियम (४) अनुसार राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवही (National Population Register) तयार करण्याचे काम सुरु आहे. राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवही (National Population Register) अद्ययावत करून या नोंदवहीमध्ये नागरिकांचे आधार क्रमांक आणि इतर माहिती नोंदविण्याचा कार्यक्रम केंद्र शासनाच्या निर्देशाप्रमाणे राज्यामध्ये दिनांक १० ऑक्टोबर, २०१५ पासून राबविण्यात आला. त्यानुसार पहिल्या टप्प्यात प्रगणकांमार्फत घरोघरी जाऊन NPR बुकलेट्स मध्ये माहिती भरण्यात आली असून ती बुकलेट्स संबंधित चार्ज अधिकार्यांकडे जमा करण्यात आली आहेत. सदर बुकलेट्स मधील माहिती संगणक प्रणालीमध्ये भरण्याबाबत केंद्र शासनाने सूचना निर्गमित केल्या आहेत.

शासन निर्णय:-

अद्ययावत केलेल्या राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवहया (बुकलेट्स) मधील माहिती संगणक प्रणालीवर नोंदणी करण्याचा कार्यक्रम केंद्र शासनाने निश्चित केला असून हे काम जिल्हाधिकारी आणि आयुक्त, महानगरपालिका यांच्या स्तरावरून १२० दिवसांच्या कालमर्यादेत पूर्ण करावयाचे आहे. त्यानुसार, माहिती नोंदकारांच्या (Data Entry Operators) उपलब्धतेसाठी व इतर बाबींसाठी, संस्था/एजन्सीची विहित शासकीय अटी/नियमांची पूर्तता करून निविदाद्वारे नियुक्तीबाबतची कार्यवाही संबंधित जिल्ह्याच्या जिल्हाधिकार्यांनी व बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्राकरिता आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगर पालिका यांनी दि. १०/८/२०१६ ते ३१/८/२०१६ या कालावधीत करावी. पायाभूत सुविधांची उभारणी आणि मांडणी दि. १/९/२०१६ ते ५/९/२०१६ या कालावधीत नियुक्त केलेल्या संस्था/एजन्सीमार्फत पूर्ण करावी. यानंतर खाजगी संस्था/एजन्सीच्या माहिती नोंदकारांचे प्रशिक्षण दि. ६/९/२०१६ ते १५/९/२०१६ या कालावधीत पूर्ण करावे व प्रत्यक्ष माहिती नोंदणी आणि त्याची वरीष्ठांकडून पडताळणीचे काम दि. १६/९/२०१६ ते १५/१२/२०१६ या कालावधीत पूर्ण करावे.

२. केंद्र शासनाने अद्ययावत राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवहीमधील माहिती संगणक प्रणालीमध्ये भरण्यासाठी पुढील प्रमाणे खर्च मर्यादा निश्चित केली आहे. क्षेत्रीय प्रगणनेच्या वेळी आढळून आलेली मूळ लोकसंख्या व नव्याने आढळून आलेली लोकसंख्या याबाबतची माहिती संगणक प्रणालीमध्ये नोंदण्यासाठी प्रति व्यक्तीच्या डाटा एन्ट्रीसाठी रु. ४/- इतकी खर्च मर्यादा निश्चित करण्यात आली आहे. तसेच बाह्य स्थलांतरीत व मृत व्यक्तीच्या संदर्भातील माहिती संगणक प्रणालीमध्ये नोंदण्यासाठी प्रति व्यक्तीच्या डाटा एन्ट्रीसाठी रु. १/- इतकी खर्च मर्यादा निश्चित करण्यात आली आहे. डाटा एन्ट्रीच्या रु. ४/- खर्च मर्यादेमध्ये माहिती नोंदणीकाराचे (Data Entry Operators) मानधन व अन्य खर्चासाठी नियुक्त केलेल्या खाजगी संस्था / एजन्सीसाठी कमाल खर्च मर्यादा रु. ३.८०/- आणि पर्यवेक्षकाच्या मानधनासाठी रु. ०.२०/- खर्च मर्यादा या शासन निर्णयाद्वारे निश्चित करण्यात येत आहे. डाटा एन्ट्रीच्या रु. १/- खर्च मर्यादेमध्ये माहिती नोंदणीकाराचे (Data Entry Operators) मानधन व अन्य खर्चासाठी नियुक्त केलेल्या खाजगी संस्था / एजन्सीसाठी कमाल खर्च मर्यादा रु. ०.८०/- आणि पर्यवेक्षकाच्या मानधनासाठी रु. ०.२०/- खर्च मर्यादा या शासन निर्णयाद्वारे निश्चित करण्यात येत आहे. तसेच २०% डाटा एन्ट्रीच्या पडताळणीसाठी पर्यवेक्षकांना प्रति व्यक्तीच्या डाटा एन्ट्रीच्या पडताळणीसाठी रु. १/- इतके मानधन निश्चित करण्यात येत आहे.

३. प्रत्येक माहिती नोंदणीकार प्रतिदिन २०० व्यक्तीच्या माहितीची नोंदणी करेल. या प्रमाणे ५ माहिती नोंदणीकार प्रतिदिन १००० इतक्या व्यक्तीच्या माहितीची नोंदणी करतील. या ५ माहिती नोंदणीकारांसाठी १ पर्यवेक्षक असेल आणि सदर पर्यवेक्षक एकूण एन्ट्रीच्या २०% इतक्याच एन्ट्रीचे प्रतिदिन पर्यवेक्षण करेल. म्हणजेच एकूण १००० व्यक्तीच्या डाटा एन्ट्री पैकी फक्त २०० व्यक्तीच्या माहितीचे पर्यवेक्षण एक पर्यवेक्षक प्रतिदिन करेल आणि रु. १/- प्रमाणे पर्यवेक्षकाला रु. २००/- प्रतिदिन याप्रमाणे प्रतिमाह (२६ X २००) = रु. ५,२००/- इतके कमाल मानधन मिळेल.

४. संयुक्त निबंधक, नागरिक नोंदणीकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे दि. ११/४/२०१६ चे परिपत्रक व दि. ३/५/२०१६ चे पत्र याद्वारे निर्गमित मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोर पालन करून राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवही पुस्तिकेतील माहिती संगणक प्रणालीवर नोंदणी करण्याचे काम कोणत्याही परिस्थितीत दि. १५/१२/२०१६ पूर्वी पार पाडावे.

५. सदरील कामासाठी येणारा एकूण रु. ४१,३१,५०,५८८/- (अक्षरी रु. एक्केचाळीस कोटी एकतीस लक्ष पन्नास हजार पाचशे अठ्ठ्याऐंशी फक्त) इतका खर्च मागणी क्र.बी-१, २०७०, इतर प्रशासनिक सेवा, (००)(००) (११८) नागरिकत्व अधिनियमांची अंमलबजावणी, (००) (०२) राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवहीचे अद्ययावतीकरण करणे (योजनेतर) (२०७० ०९०६) या लेखाशीर्षाखालील वित्तीय वर्ष २०१६-१७ च्या पुरवणी मागणीद्वारे मंजूर केलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. अनौ. सं.क्र. ३६०/१६/व्यय-७, दि. १६/७/२०१६ तसेच अनौ. सं.क्र. २४४/अर्थोपाय, दि. २२/७/२०१६ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०१६०८०४१५२५०२६१२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु. कि. निकम)

शासनाचे उप सचिव.

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे प्रधान सचिव
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. सर्व आयुक्त, महानगरपालिका
४. सर्व जिल्हाधिकारी
५. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद
६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
७. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
८. मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
९. सर्व मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- १०.अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ११.अपर मुख्य सचिव, महसूल व वन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१२. प्रधान सचिव, (वि.सु.) वित्त विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१३. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१४. प्रधान सचिव, ग्रामविकास विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१५. सचिव-२, नगर विकास विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१६. वित्त विभाग, (कार्या. व्यय-७/व्यय-४/अर्थ-११) मंत्रालय, मुंबई.
१७. निवडनस्ती (विदेशी-१), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.